

МАСТЕР АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ АНТИЧКА КУЛТУРА И КЛАСИЧНО НАСЛЕЂЕ

Назив студијског програма:	Античка култура и класично наслеђе
Високошколска установа у којој се изводи студијски програм:	Универзитет у Београду – Филозофски факултет
Образовно – научно/образовно – уметничко поље:	Интердисциплинарне, мултидисциплинарне и трансдисциплинарне (ИМТ) студије
Научна, стручна или уметничка област:	Античка култура и класично наслеђе (ИМТ студије)
Врста студија:	Мастер академске студије (МАС)
Обим студија изражен ЕСПБ бодовима:	60 ЕСПБ
Назив дипломе:	Мастер античке културе и класичног наслеђа
Дужина студија:	1 година
Година када ће започети реализација студијског програма (ако је програм нов):	2024/25
Планирани број студената који ће се уписати на овај студијски програм:	20
Web адреса на којој се налазе подаци о студијском програму:	https://www.f.bg.ac.rs/

Структура студијског програма

На мастер академске студије (МАС) Античка култура и класично наслеђе могу се, у оквиру одобрене уписне квоте, уписати кандидати са завршеним основним четворогодишњим студијама из области хуманистичких и друштвених наука (тј. који имају остварених 240 ЕСПБ). Студије трају једну годину, тј. два студијска семестра. Школска година се вреднује са 60 ЕСПБ. Програм МАС Античка култура и класично наслеђе обухвата активну наставу у виду предавања и вежбања, стручну праксу, студијски истраживачки рад и израду завршног рада. Листа предмета са оквирним садржајима за сваки предмет исказана је у студијском програму. Бодовна вредност сваког предмета такође се исказује у студијском програму и износи 5 ЕСПБ бодова. Завршни рад вреднује се са 12 ЕСПБ бодова. Након завршених студија стиче се стручни назив мастер античке културе и класичног наслеђа.

Програм МАС Античка култура и класично наслеђе структурисан је тако да је понуђен избор од 10 предмета између којих сваки студент бира 5 у складу са свим преференцијама, те структура програма омогућава студентима максималну могућност одређивања и комбиновања различитих тематских области и приступа различитих дисциплина. План и програм студија конципиран је тако да оптимално спаја усвајање теоријских и практичних знања, с акцентом на интерактивности у настави и на проблемски усмереном учењу, како би се обликовао профил културних и јавних радника који поседују знања и вештине за компетентно бављење античком културом и класичним наслеђем и имају добру основу за даље стручно развијање у овој области.

Сврха студијског програма

Наш систем високог образовања добиће са МАС Античка култура и класично наслеђе један профил студија каквог у Србији још увек нема, а у свету је не само учествовао већ и постао

уобичајен. Реч је о интердисциплинарном студијском програму посвећеном културним феноменима античке Грчке и Рима у сфери јавног и приватног живота, класичном наслеђу у различитим језицима и књижевностима, миту и религији у антици и њиховој модерној перцепцији и рецепцији, као и уделу античких тема, мотива, форми у савременом уметничком стваралаштву.

Ужа научна област Класичне науке има основицу у грчкој и латинској филологији, али њен задатак је нешто шири: свеобухватно изучавање антике и класичног наслеђа са различитих становишта. Због тога се програм МАС *Античка култура и класично наслеђе* уклапа у матични делокруг Одељења за класичне науке Филозофског факултета у Београду. С друге стране, овај програм, за разлику од мастер студија класичних наука, не предвиђа свршене основне студије класичних наука као предуслов, већ је намењен широком кругу заинтересованих полазника, првенствено али не искључиво из сфере друштвено-хуманистичких наука.

Извесно је да ће, у будућности, специјалисти у разним областима добијати све већи значај, а стручњак за античку културу и класично наслеђе са својим специфичним компетенцијама сигурно ће представљати потенцијал за културни и шири друштвени живот Србије и регије. На то указује перманентна популарност и све већа медијска присутност садржаја везаних за античку културу и класично наслеђе у области књижевности, филма, позоришта и других видова културно-уметничког изражавања. Пораст интереса за антику и класично наслеђе испољава се и на ширем друштвеном плану кроз све већу медијску пропраћеност ових садржаја, што се између осталог објашњава скорашњим античким налазима у Србији (Феликс Ромулијана, Виминацијум и др.) и јачањем свести о важности античке културне историје за имиџ наше земље (пројекти о римским царевима рођеним на тлу Србије и сл). Може се, дакле, очекивати појачана потреба за специјалистима, тј. кадровима са ускостручним компетенцијама у области античке културе и класичног наслеђа.

Поред тога, свршени студенти МАС *Античка култура и класично наслеђе* имаће проходност ка специјалистичким и докторским студијама на Филозофском и другим факултетима на којима се изучавају хуманистичке и друштвене науке. Захваљујући специфичности програма, они ће бити квалификованији при упису на више нивое студија тамо где се тражи уско усмерење и висока специјализованост у области античке културе и класичног наслеђа.

Циљеви студијског програма

Култура класичних народа и њена до данас непрекинута традиција – на ову се, управо, односи термин *класично наслеђе* –исказује читав низ аспеката релевантних за савремено друштво и његове културне установе. Неки од крупнијих примера трајног утицаја антике на модерни свет јесу: висок степен културног јединства Европе током средњег и новог века као капитална историјска чињеница; класични обрасци културног синкретизма; обрасци друштвеног устројства и, посебно, идејни прецеденти модерне демократије; класични основи естетике и класицизам у уметничкој пракси.

Ти примери указују на општи циљ овог студијског програма: да се кроз изучавање античке културе и њене традиције, која укључује прожимање класичног и модерног у најразличитијим контекстима, омогући полазницима стицање стручних знања која ће их учинити не само компетентним тумачима већ и ангажованим настављачима једног цивилизацијског феномена чији значај остаје виталан. У исходу, стручњаци формирани овим студијама несумњиво ће имати благотворан утицај на наш културни живот и, шире, на процесе у друштву.

Практични је циљ програма МАС *Античка култура и класично наслеђе* да се студенти оспособе за професионално ангажовање на широком пољу просвете, медија, културе, издавачке делатности, публицистике и туризма. Такође, програм ће отворати могућност даљег образовања на докторским студијама у свим оним научним областима где познавање античке културе и класичног наслеђа представља подразумевани основ и/или неопходни предуслов за научни рад.

Компетенције дипломираних студената

Свршени студенти МАС *Античка култура и класично наслеђе* оспособљени су за рад у бројним областима културне и јавне делатности где су потребна специфична знања и вештине из области античке културе и класичног наслеђа. С обзиром на мултидисциплинарност програма,

студенти који стекну диплому ових студија могу се запошљавати у различитим установама културе, уметности и информисања (музеји, библиотеке, медијатеке, архиви, центри културе, медијске куће итд).

На разини интелектуалне формације појединца програм МАС *Античка култура и класично наслеђе* има за циљ

(1) да омогући компетентну оријентацију у глобалним и парцијалним питањима унутар своје специфичне области, што подразумева

- разумевање културних феномена везаних за класичну антику и њено наслеђе и њихово лоцирање у историјски, друштвени и интелектуални контекст,
- самосталан избор и примену метода и поступака у процесу истраживања античке културе и класичног наслеђа,
- мултиперспективан и интердисциплинаран приступ изучаваној проблематици;

(2) да развије извесне конкретне способности:

- самостално теоријско и критичко мишљење, пре свега ради дубљег синтетичког увида у тоталитет културних феномена везаних за класичну антику и њено наслеђе,
- способност рада на дисеминацији и популаризацији науке, ради подизања јавне свести о трајном значају и утицају античке културе и класичног наслеђа,
- перманентно усавршавање у струци.

Свршени студент МАС *Античка култура и класично наслеђе* стиче следеће предметно-специфичне компетенције:

- практично познаје релевантне приступе и методе у изучавању античке културе и класичног наслеђа;
- идентификује изазове и проблеме у истраживању, трендове у поимању и тумачењу античке културе, као и моделе рецепције античке културе, нарочито у савременом добу и у модерним видовима уметничког изражавања и друштвеног деловања;
- интегрише стечена знања о античкој култури и класичном наслеђу и артикулише их у истраживачкој, педагошкој и консултантској пракси при установама културе, уметности и информисања;
- активно успоставља везе и остварује интердисциплинарну сарадњу са домаћим и међународним стручњацима, као и са културним и научним институцијама;
- за потребе појединаца и институција у пословима културе, уметности и информисања обавља експертизу и решава конкретне стручне проблеме уз примену релевантних метода и поступака.

Програм МАС *Античка култура и класично наслеђе* сачињен је у складу с општом тенденцијом и потребом да се студијски програми не само актуелизују већ и специјализују. Квалификације које ће он давати биће високостручне, али стечене комбиновањем приступа различитих дисциплина: на тај начин, под модерним видом интердисциплинарности овај програм ће очувати и промовисати синергију струка одувек карактеристичну за класичне науке.

Курикулум

Програм МАС Античка култура и класично наслеђе траје 1 школску годину, односно два семестра. Школска година се вреднује са 60 ЕСПБ. У првом семестру студенти имају наставу која је организована тако да од понуђених 10 бирају 5 предмета. Понуђени предмети својим тематским опсегом омогућавају студентима стицање опсежних знања и рецентних тумачења.

Главна карактеристика МАС Античка култура и класично наслеђе јесу мултидисциплинарност и интердисциплинарност. Пошто је овај програм мастер студија отворен за студенте који су завршили основне студије из различитих дисциплина хуманистичких и друштвених наука, курсеви су тако конципирани да и по садржини и по наставницима ангажованим у њиховом извођењу – који су стручњаци из различитих дисциплина – сваком од студената омогућавају усклађивање с профилем његовог ранијег образовања, оптимално надовезивање на раније стечена знања и њихово надограђивање у складу са специфичним интересовањима. Дајући

широку палету информација о античкој култури и класичном наслеђу програм ових мастер академских студија развија код студената ширину у односу према овој области кроз упознавање различитих приступа и релевантних трендова и подстицао код њих самосталну активност, с циљем фокусирања на одређену проблематику и специјализовања за њу, а затим кроз студијски истраживачки рад који је у функцији припреме и израде завршног рада.

Током другог семестра студент кроз часове студијског истраживачког рада, координисане редовним консултацијама са ментором, оспособљава се за примену стечених знања и методолошких вештина у циљу самосталног решавања уочених и дефинисаних истраживачких проблема и писања рада у коме ће самостално изнети своје виђење њиховог решења. Студије се окончавају израдом завршног мастер рада уз помоћ изабраног ментора и одбраном овога рада пред комисијом изабраних наставника.

Упис студената

Упис студената на МАС Античка култура и класично наслеђе врши се према планираним уписним квотама (20 студената). Квоте предлаже Комисија за акредитацију, верификује их Наставно-научно веће Филозофског факултета Универзитета у Београду, а одобрава ресорно министарство на предлог Сената Универзитета у Београду. На мастер студије примају се студенти са завршеним основним академским студијама обима 240 ЕСПБ. Кандидати пре уписа полажу пријемни испит који има форму интервјуа. Рангирање кандидата врши се на основу просечне оцене на претходним студијама, дужине тих студија и резултата оствареног на пријемном испиту. Процедура уписа је јавна. Критеријуми на основу којих се обавља класификација кандидата утврђени су *Правилима мастер академских студија*, као и општим актима Факултета и Универзитета.

Оцењивање и напредовање студената

Уписани студенти на МАС Античка култура и класично наслеђе похађају наставу у складу са планом и програмом студија. Оцењивање њиховог рада и залагања врши се континуирано, праћењем њиховог ангажовања и напредовања, давањем поена за извршавање предиспитних обавеза и давањем оцене након полагања испита. Испити, као и све претходне етапе у вредновању резултата студентског рада и залагања, обављају се према унапред донетом распореду. Структура и вредновање предиспитних обавеза, структура и вредновање испита, организација и поступак полагања испита, начин утврђивања завршне оцене и заштита права студената, као и код других програма мастер студија Филозофског факултета, на МАС Античка култура и класично наслеђе било би организовано и спровођено онако како је утврђено и регулисано *Правилником о оцењивању и испитима*. Исто тако, начин и време пријављивања студената за похађање наставе из изабраних предмета, поступак и критеријуми утврђивања редоследа кандидата за одобравање похађања наставе и сродна питања била би организована и спровођена на начин како је то уређено и одређено *Правилником о пријављивању предмета*.

У току студија успешност студената у савладавању градива из одређеног предмета прати се током наставе и изражава се у поенима. Максималан број поена који студент може да оствари јесте 100. Студент стиче поене кроз рад на часу, кроз испуњавање предиспитних обавеза и кроз демонстрирање савладаности планом и програмом предвиђеног градива приликом полагања испита. Начин стицања и минималан број поена које студент може да стекне на име испуњавања предиспитних обавеза за сваки предмет студијског програма јасно је предочен. Укупан успех студента из предмета изражава се оценом од 5 (није положио) до 10 (одличан). Оцена студента заснована је на укупном боју поена које је он стекао испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита, а према квалитету стечених знања и вештина. Успешно положеним испитом студент стиче одређени број ЕСПБ који је у програму студија додељен сваком појединачном предмету.

Студент завршава МАС Античка култура и класично наслеђе израдом и одбраном завршног мастер рада. Пре краја првог семестра студија студент предлаже тему завршног рада и ментора. Право да брани завршни мастер рад студент стиче пошто положи испите из свих предмета предвиђених студијским програмом и добије оцену за испуњене обавезе везане за израду завршног рада (СИР). Студент је обавезан да завршни мастер рад, одобрен од ментора, преда

најкасније до 30. септембра текуће школске године. Одбрана мастер рада обавља се пред комисијом коју чине три наставника Факултета. После одбране завршног рада МАС Античка култура и класично наслеђе комисија за постигнути успех даје поене, коначну оцену и ЕСПБ, које уписује у индекс студента и у записник.

Интердисциплинарни, мултидисциплинарни и трансдисциплинарни студијски програм

Филозофски факултет у Београду изразито је мултидисциплинарна високошколска институција у којој се изводи настава и обавља истраживачки рад из 6 научних области, од којих сваку сачињава више ужих научних области. Факултет већ успешно реализује један ИМТ програм МАС у коме су повезане научне области Психолошке науке и Педагошке и андрагошке науке. Научна област Историјске, археолошке и класичне науке покрива уже научне области Историју, Историју уметности, Археологију и Класичне науке. У оквиру Факултета Одељење за класичне науке, школујући класичне филологе, повезује ову научну област са научном облашћу Филолошке науке.

За разлику од стандардног МАС Класичних наука у коме су доминантни филолошки садржаји посвећени класичним језицима и књижевностима, у МАС Античка култура и класично наслеђе тежиште је на културноисторијским садржајима у вези са класичном антиком и њеним наслеђем. Отуда овај студијски програм међу понуђених 10 изборних предмета има 7 предмета који су из научне области Историјске, археолошке и класичне науке и 3 предмета који су из научне области Филолошке науке. Прва група предмета проблемски покрива културну историју античке Грчке и античког Рима, антички допринос историји науке, митолошко наслеђе антике, историју античких религија, интеракцију хришћанства с античком културом и инспирацију антиком у кинематографији. Друга група предмета обухвата теме које се тичу историје читања и писања у антици, античких корена модерног културног речника и античку реторику. У самим предметима присутна је интердисциплинарност јер се ове две научне области комбинују кроз ангажовање више наставника на сваком предмету, при чему су на сваком како класични филолози, тако и стручњаци из блиских наука и дисциплина. Осим тога, литерарни извори, који су у темељу анализе у свим предметима, комбинују се са релевантном грађом из области материјалне културе.

Ради адекватног квалитета овако конципиране наставе студијски програм предвиђа да поред наставника са Одељења за класичне науке буду ангажовани и наставници са других одељења Факултета који се баве античком културом и класичним наслеђем – 2 наставника из уже научне области Историјске науке и 2 наставника из уже научне области Археолошке науке. У неким предметима мултидисциплинараност је додатно наглашена тиме што у извођењу наставе из ових предмета учествују и 2 наставника из научне области Психолошке науке и 1 наставник из научне области Филозофија, чије компетенције покривају специфичне аспекте античке културе и класичног наслеђа. За извођење наставе ангажовано је укупно 20 наставника и 2 сарадника. Са матичног Одељења за класичне науке ангажовано је 13 наставника и 2 сарадника, а уз њих и 2 наставника са Одељења за историју, 2 наставника са Одељења за археологију, 2 наставника са Одељења за психологију и 1 наставник са Одељења за филозофију. При одабиру наставног кадра за наставу на МАС Античка култура и класично наслеђе руководило се максималном селективношћу у погледу квалификованости и компетентности. Сваки наставник има најмање пет референци из уже научне области из које изводи наставу на студијском програму.